

Toivakan kunnan talousarvio vuodelle 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2025

Kh 28.11.2022 § 282
188/02.02.00/2022

Valmistelija

kunnanjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen, p. 050 307 6114, talous- ja hallintosihteeri Henna Breilin, p. 0405908235

Tausta

Kunnan toimintaa ja taloutta ohjataan vähintään kolmeksi vuodeksi laadittavalla taloussuunnitelmalla. Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviota on noudatettava kunnan toiminnassa.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat sekä tuloarviot, ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Talousarvio 2023

Vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja myös kuntataloudessa historiallinen vuosi, sillä sote-uudistus astuu voimaan. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena.

Väestön ikääntyminen on lisännyt hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita jo pitkään, mutta sote-uudistuksen myötä nämä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Kaikkia Suomen ikärakenteeseen liittyviä kuntatalouteen kohdistuvia taloudellisia haasteita sote-uudistus ei suinkaan poista, sillä väestömuutoksen vaikutukset ulottuvat talouden rakenteisiin useampaa kautta ja vaikuttavat myös esimerkiksi investointeihin ja käyttöomaisuuteen.

Kunnilta siirtyy kustannuksia ja tuloja yli 21 miljardia euroa.

Toivakan kunnan talouden painelaskelma päivitetty 7.11.2022: trendin mukaan tulos kääntyy alijäämäiseksi ja taseen kumulatiivinen alijäämä laskee pysyvästi vaarallisen matalaksi. Kunta velkaantuu ja altistuu myös korkoriskille. Alijäämäinen tulos saadaan kääntymään ylijäämäiseksi joko tuloja lisäämällä tai menoja karsimalla, mutta taseen alijäämä on hyvin vaikea poistettava pelkän tuloslaskelman keinoin. Alijäämä saadaan käytännössä poistettua vain tulosvaikutteisella omaisuuden myynnillä.

Käyttötalouden saaminen tasapainoiseksi on erittäin tärkeää, samoin kunnan elinvoimatekijöiden perusteleminen. Kunta tuottaa palveluita verrattain edullisesti. Kunnan ikärakenne on alle maan keskiarvon ja asukaslukuun ennakoitaan Tilastokeskuksen lukujen perusteella jopa kasvua vuoden 2025 jälkeen. Väestön suunta ja

ikä rakenne osoittavat, että verrokkeihin nähden Toivakka on kuitenkin huomattavan elinvoimainen kunta.

Toivakan toimintakate €/asukas on koko maan kuntien joukossa noin kolmanneksen edullisempien kuntien joukossa. Tämä on seurausta osittain siitä, että palveluiden kohteena on paljon lapsia, mutta myös siitä, että kunnan palvelut ovat edullisesti järjestettyjä. Sopeutustilanteessa tämä kuitenkin on haaste.

Tuloveroprosentista leikataan HVA-uudistuksesta johtuen 12,64 %-yksikköä. Tuloveroprosentiksi tulee 8,36 %. Tuloveroprosenttia ei voi muuttaa vuodelle 2023. Kiinteistöveroprosentit pysyvät samana kuin vuonna 2022. Verotulokertymäksi ennakoidaan 5 023 000 euroa. Valtionosuuksia kertyy ennusteiden mukaan 2 632 417 euroa.

Toivakan kunnan toimintakate vuodelle 2023 on -6 354 114 euroa. Toimintakate pienenee merkittävästi, sillä vielä vuonna 2022 toimintakate on ollut lähes -15 000 000 euroa.

Toimintatuotot vuodelle 2023 ovat reilut 2.45 miljoonaa euroa. Toimintakulut ovat talousarvion mukaan hiukan alle 8.8 miljoonaa euroa. Vuosikate on 1 072 003 euroa. Tilikauden tulokseksi arvioidaan 218 019, josta ylijäämäksi kirjattavaa 239 459 euroa.

Henkilöstökustannukset ovat noin 5 170 000 euroa ja laskevat edellisvuodesta reilulla 544 000 eurolla. Hyvinvointialueelle siirtyy vuoden alusta 17 Toivakan kunnan työntekijää.

Talousarvion tavoitteet on johdettu Toivakan kunnan voimassa olevasta kuntastrategiasta, joka hyväksyttiin keväällä 2022. Vuoden 2023 talousarvio on nettositova lautakuntatasolla eli lautakuntien toimintakate on valtuuston nähden sitova. Talousarvion sitovuus valtuustoon nähden vuonna 2023 koskee vain ulkoisia menoja ja tuloja. Investointitaso pysyy vuonna 2023 hyvin maltillisella tasolla, bruttoinvestointien ollessa reilut 600 000 euroa. Lisälainan ottamista vältetään. Investointiohjelma on sitova vuoden 2023 osalta ja suuntaa antava suunnitelmavuosien osalta.

Valtakunnallisesti keskustelussa olleet sähköhinnan ja korkokulujen nousu näkyvät merkittävästi myös Toivakan vuoden 2023 talousarvion kulurakenteessa.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy vuoden 2023 talousarvion ja toiminnalliset tavoitteet, taloussuunnitelman vuosille 2024-2025 sekä investointiohjelman 2023-2025.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.